

Ärkebiskop Chaput: sanningen i 'Humanae Vitae' gör oss fria

Ärkebiskop Charles Chaput (CNA)

*Ärkebiskopen varnade för att det inom Kyrkan
fortfarande finns ett motstånd mot encyklikan*

Katolska kyrkans lära om äktenskapet, aborterna, människans sexualitet och kontraceptionen bygger på samma respekt som för läran om den sociala rättvisan och omvårdnaden om de äldre, sa ärkebiskopen av Philadelphia, Charles Chaput, inför ett auditorium på katolska Amerikanska Universitet.

Kyrkan måste tydligt förklara varför hon står fast i den lära som återkommer i den Salige Paulus VI:s encyklika "Humanae Vitae" ("Om det mänskliga livet"), så att katoliker och världen förstår Guds plan för mänskligheten, sa ärkebiskopen inledningsvis den 4 april på ett symposium inför 50-årsjubileet av den påvliga undervisningen.

Encyklikan är särskilt känd för att stå fast vid Kyrkans avståndstagande till kontraceptionen. Den kom åtta år efter amerikanska läkemedelsverkets (U.S. Food and Drug Administration) godkännande av det första födelsekontrollpillret 1960.

Den Salige Paulus sammankallade en kommission med uppgift att undersöka huruvida förkastandet av preventivmedlen ur historisk kristen synvinkel skulle gälla de nya möjligheterna inom teknologin. Flertalet ledamöter i den rådgivande kommissionen var av uppfattningen att det inte skulle gälla, men påven delade till slut inte deras uppfattning och sa i encyklikan att den nya teknologin var förbjuden födelsekontroll. Ärkebiskop Chaput medgav att Salige Paulus' beslut blivit kritiserat i vida kretsar och att katolska präster, teologer och lekmän vägrat acceptera den. "Det motståndet fortsätter i våra egna dagar," sa ärkebiskopen som är ordförande i de katolska biskoparnas kommitté i USA för lekmännen, äktenskapet, familjelivet och ungdomen. Han

presenterade kommentarerna i ett 35 minuter långt föredrag inför omkring 200 personer.

”’Humanae Vitae’ har avslöjat djupa sår i Kyrkan när det gäller hur vi förstår den mänskliga personen, sexualitetens natur och äktenskapet som Gud har skapat det,” förklarade han. ”Vi försöker fortfarande läka dessa sår. Men tack vare vittnesbörden från S:t Johannes Paulus II, påven Benedikt, påven Franciskus och många andra trogna herdar, har Kyrkan fortsatt att predika den sanning Jesus Kristus gett oss om vilka vi är och vad Gud önskar för oss”.

”Människor som är villiga att öppna ögon och hjärta för sanningen ser det hopp katolsk lära representerar och kraften som kommer när den sanningen gör oss fria,” sa han.

Ärkebiskopen utmanade det utbredda fördömandet av undervisningen om preventivmedelstänkandet i praktiken av dem som argumenterar och säger att kyrkoledare lägger ner för mycket tid på ”underlivsfrågorna” och undanskymmer det evangeliska budskapet om ansträngningarna för de fattiga.

”Som biskop i 30 år i de stift där jag hade tjänst, de var tre av dem, har Kyrkan lagt ner otroligt mycket mer pengar, tid och personal på sjukvård och utbildning för underprivilegierade än på sexorienterade program,” sa han. ”Och det är inte det att kritikerna inte känner till det. Många vill inte veta därför att fakta blandar sig med en historia om dem själva som vuxit upp i en sexuellt undertryckt kroppsförnekande institution inlåst i det förflutna.”

Kyrkans undervisning om kontraceptionen kan spåras tillbaka ända till kristendomens början, särskilt i det gamla Rom där de kristna betonade vikten av den mänskliga värdigheten, sa han. Ärkebiskopen citerade Oklahomauniversitetets rektor Kyle Harper, som är specialist på Roms historia, och sa att romarna "utgick från att sex bara var sex och ett instinktivt behov bland andra" och att prostituerade och slavar var "säkerhetsventiler" som tillfredsställde sådana behov. Men det var de första kristna som "välkomnade allt nytt liv som något heligt och en välsignelse". Men lärde ut att varje person skapats efter Guds avbild och var lik Gud, förklarade han.

De kristna predikade också att Gud gav alla den fria viljan att kunna handla i överensstämmelse med eller mot Guds bud, sa han och fortsatte att citera Harper. "Kristendomen inlemmade för första gången den fria viljans begrepp i människans natur. Den kristna sexualmoralen ingick som väsentlig del i förståelsen av den fria viljan. Kroppen var ett "invigt område" och här kunde vi välja Gud eller förkasta Gud," sa han.

En följd av detta var att de kristna började "vårda sig om sårbara kroppar," kritiserade slaveriet och såg till de fattigas behov, och detta åtagande inkluderade motståndet till kontraceptionen, sa han.

Ärkebiskop Chaput noterade att den kristna invändningen mot preventivmedelstänkandet fortsatte fram till de anglikanska biskoparnas Lambethkonferens 1930 som beslöt att den metod som först borde användas för att undvika havandeskap var sexuell avhållsamhet, men att andra

metoder kunde användas för att undvika havandeskap så länge de kunde anses vara förenliga med kristna principer.

”Deras lilla justering visade sig gradvis övergå i en fullständig omvärdering av hela preventivfrågan. Andra kristna ledare följde efter, ” sa han. ”Det betyder att Katolska kyrkan i dag är nästan ensam som gemenskap av troende kristna vars ledare upprätthåller den historiska kristna läran om kontraceptionen,” fortsatte han. ”Kyrkan kan alltså se envis ut och fjärran från att justera sin tro till den förhärskande kulturen. Men hon är helt enkelt fortfarande trogen den tro hon mottagit från apostlarna och kan inte förhandla bort den.”

Sedan dess har ”det utvecklade samhället rört sig tvärt bort från den kristna tron och moralen utan att åderlåta dem på allt sitt blod.” Det lät som ett eko från G.K. Chesterton som hävdade att samhället omgärdas av ”fragment av kristna idéer som lyfts ut ur den ursprungliga inramningen och använts på nya och egendomliga sätt. Den mänskliga värdigheten och rättigheterna är fortfarande populära begrepp så länge man inte frågar vad de grundar sig på och om de mänskliga rättigheterna har någon fast och orubbligt att säga utöver känslorna eller personliga preferenser.

”Vår kultur återvänder inte till hedendomen i det förflutna. Den skapar en ny religion som ersätter kristendomen. Vad vi kommer fram till är att tidens nya sexualmoral ingår i denna större förändring.”

De moraliska konflikter samhället står inför, som uppbrutna familjer, social upplösning och ”genusförvirring”, har växt

fram från det faktum att vi har ett sätt att se på skapelsen som inte har en inre uppbyggnad och att vi också är så ivriga att bemästra, omforma och till och med vanställa naturen, så att den passar vår vilja. Vi vill ha friheten att bestämma vad verkligheten består av. Och vi insisterar på att ta makten att genomföra det,” sa han. Sättet att tänka kommer tydligt fram i allt som görs för att övervinna den mänskliga kroppens begränsningar och i ”angreppet på det verkligt mänskliga hos oss,” tillade ärkebiskopen.

Den Salige Paulus förklarar att ”äktenskapet inte bara är en social konvention som vi ärvt, utan Guds egen plan. De kristna paren är kallade att välkomna de uppoffringar Guds plan kräver så att de kan få del av den glädje den utlovar. Det betyder att medan man och hustru får utnyttja de infertila perioderna för att reglera barnens tillkomst, kan de inte aktivt ingripa för att kväva den fruktsamhet som är naturlig för den sexuella kärleken,” sa han.

Eftersom Kyrkans undervisning inte följdes före encyklikan sa ärkebiskop Chaput att den Salige Paulus framlagt fyra förutsägelser om den trenden fortsatte: otroheten och en allmän moralisk nedgång skulle spridas mer; förlorad respekt för kvinnorna som uppfattas som medel för personligt njutande och inte som älskade ledsagare i livet; socialpolitik som främjar och ger medel till födelsekontroll utformat som befolkningsstrategi; och människors tro att de har obegränsad makt över kroppen och rätten att göra en person till ett föremål för hans eller hennes maktutövning.

”Det är både en svår tid och en mycket lovande tid för Kyrkan i USA, ett halvt århundrade efter ’Humanae Vitae’,” sa

ärkebiskopen. ”Svår därför att språket i den katolska moralens vishet är främmande för många ungdomar som ofta går ur Kyrkan utan att egentligen aldrig ha mött henne. Lovande därför att de mest vakna av samma unga människor vill ha något bättre och mer bestående än tomheten och bullret omkring dem.”

”Vår mission nu är som den alltid har varit att inte ge efter för världen som den är utan att ge den goda näringen åt det som världen djupast inne längtar efter och på det sättet leda den till Jesus Kristus och hans sanna frihet och glädje.”

Källa: Catholic Herald; översättning Göran Fäldt, april 2018.

(”*Contraception*” översätts här med något undantag med ”kontraception” – som är motsatsen till ”konception”, avlande, eller tillkomst av nytt mänskligt liv. Anledningen är att svenskans ”preventivmedel” normalt betyder farmaceutiska produkter av olika slag som alla är påtagliga ting. Kontraception syftar på alla metoder, också sådana som inte använder fysiska objekt eller hormonpreparat. Övers. anm.)

<http://www.catholicherald.co.uk/news/2018/04/06/archbishop-chaput-the-truth-of-humanae-vitae-makes-us-free/>